

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—No. 684.

CHICAGO, ILL., 21. oktobra (October 21st), 1920.

LETO—VOL. XV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

PRED VOLITVAMI.

Zedinjene države se nahajajo v zadnjih dnevih volilnega boja. Republikanci in demokratje spuščajo granate in bombe frazastih govorane, drug drugim očitajo korupcijo in vse mogoče grehe, pri tem pa niti republikanska niti demokratska stranka ne štedi z milijoni v kampanjski borbi. Na dnevni red sta prinesli vprašanje Lige narodov, kakor da Zedinjene države nimajo nikakršnih drugih problemov. Previdno prezirajo vprašanja o draginji, boj med delom in kapitalom, povrnitev civilnih svobodščin, pomanjkanje stanovanj, kaos v prometnem sistemu, brezposelnost itd. Za republikansko in demokratsko stranko vsa taka vprašanja nimajo pomena. Ali bolje, obe sta se jim izognili s tem, da sta vzeli za bojno devizo Ligo narodov in z njo odvajata volilce od tistih problemov, ki se direktno tičejo ljudstva.

K Ligi narodov, bodisi v tako kakor je sedaj zasnovana, ali pa nekoliko spremenjeni, se bo pridružila tudi Amerika, pa naj bo prihodnji predsednik demokrat ali republikanec. Konvencija republikanske stranke ni zavrгла princip lige narodov in mnogo vplivnih republičanskih politikov se navdušuje za tako ligo z "rezervacijami". Raditega je ves boj proti ligi narodov od strani republikanske stranke le pesek v oči volilcem, da ne bi opazili, kako se stranka, oziroma njeni kandidatje, previdno izogibljejo drugim, za ameriško ljudstvo mnogo važnejšim vprašanjem.

Današnja liga narodov ni nikakršna liga narodov. To smo že večkrat povedali. Taka, kakršna je danes, je le sredstvo zavezniške, ali še boljše, angleške diplomacije, za nadaljevanje politike, ki ima svoj izvor v versalskem mirovnem dogovoru. Narodi kot taki v tej ligi niso zastopani in zato to ni liga narodov, ampak liga zavezniške diplomacije. Moči in vpliva na potek svetovnih razmer danes nima, ker si zavezniški imperialisti niso edini glede stoterih vprašanj. Vsak D'Annunzio ji lahko klubuje. Liga narodov torej danes ni noben faktor, ki bi imel odločujoč vpliv na svetovno politiko. Gotovo pa je, da čutijo vse buržvazne vlade potrebo za nekakšen mednarodni tribunal, ki bi imel nekoliko več moči, kakor staro razsodišče v Haagu. Nov čas, izpopolnjevanje tehnike, trgovine itd., je prisililo države, da mislijo na tesnejše stike. Nobena država, tudi Amerika ne, se v današnjem času ne more obdati s kitajskim zidom in živeti sama zase.

Kadar zavlada socialistična družba, bo prišla resnična liga narodov. Dokler te ne bo, bodo ek-

stirale zveze in zvezice kapitalističnih držav, ene se bodo razdirale in vstvarjale se bodo nove, vse za ravnotežje "svetovnega miru". Mesto "trozveze" in "četerozveze" pa potrebuje današnji kapitalizem močnejšo zvezo za svoje diktate. Ta bi bila današnja liga narodov, o kateri so napolnjene cele strani v ameriškem časopisju.

Ako se republikanska stranka boji lige narodov, ker bi ogrožala svobodo Zedinjenih držav, ker bi imela moč pošiljati ameriške čete za reševanje sporov v evropskih državah, bi morali to tudi dejansko pokazati s tem, da bi zahtevala, da se odvzame vsa oborožena, gmotna in moralna pomoč, ki jo daje Amerika Poljakom, generalu Wranglu in vsem drugim reakcionarjem, ki vodijo boj proti Rusiji. Tega namena republikanska stranak nima, in če bi bila washingtonska administracija sestavljena iz republikancev, ne bi bila pomoč vsemu, kar je reakcionarnega nič manjša. V tem sta si obe stranki enaki, kakor sta si v splošnem enaki v vseh drugih ozirih. Obe znati spretno udušiti vsak večji štrajk, ki ima edini namen izsiliti povišanje plač in znižanje delovnih ur. Obe sta pripomogli do drastičnih odredb, s katerimi se je omejilo svobodo govora, zborovanja in tiska. Obe sta zagovornici kapitalističnega sistema in obe ga zavijati v prapor patriotizma.

Ameriški kapitalizem ne namerava povrniti civilnih svobodščin po volitvah, pač pa jih misli še bolj omejiti. Zato potrebuje v ustavodajne zbore večino svojih ljudi in zato se razmetavajo milijoni v kampanji za njihove kandidate. Izdelan ima bojni načrt za uničenje unij, da lažje doseže znižanje plač. Polagoma vprizarja brezposelnost, da se napolni delavski trg. Vodstva nekaterih unij je že do skrajnosti korumpiral. Vse to so znamenja, da bo po volitvah hud boj med delavstvom in služabnikom kapitala. Boj pa bo delavstvu olajšan, ako odda milijone svojih glasov za kandidate socialistične stranke. Kandidatje socialistične stranke morda ne bodo izvoljeni; zato pa naši glasovi ne bodo vrženi proč. Pač pa bodo vrženi proč glasovi vseh tistih delaveev in delavk, ki bodo glasovali za republikanske in demokratske kandidate. Delavstvo si mora zapomniti, da bo z močno opozicijo preprečilo marsikakšen naklep, ki ga goje ameriški reakcionarji proti njemu. Ako bodo milijoni delavskih glasov obsodili republikansko in demokratsko stranko, je že to velika moralna zmaga proti njihovi politiki in reakcionarni val si ne bo upal iti v ekstremnost v svojem boju proti proletarijatu.

Izgovor: "Kaj bi volil za socialiste, saj ne bodo izvoljeni", je izdajstvo nad delavskim razredom. Ako bi tak izgovor držal, potem bi morali glasovati le tisti, ki si izberejo "zmagovalne" kandidate. Drugi bi morali ostati doma. En milijon glasov sestoji iz milijona posameznih glasov. To je dobro, da si zapomnijo tisti, ki se tako radi izgovarjajo: "Kaj pa šteje en glas?" Delavstvo mora na volišče dne 2. novembra, da s svojimi glasovi za Debsa in Stedmana obsodi reakcijo, blokado proti Rusiji, sodnijske prepovedi in kar je glavno, da obsodi današnji sistem izkoriščanja, brezpravnosti in zatiranja.

Naš glas ne bo vedno le protestni glas. Naša armada se bo jačala in prišel bo dan, ko bo delavstvo zasedlo svoje postojanke. S trdim, energičnim delom bomo dosegli svoje cilje. Ne z revolucionariziranjem v skritih prostorih, ampak z delom na planem, v organizaciji za organizacijo. Kakorkoli je to neprijetno, druge poti ni. Hodili smo po njej doslej in nadaljevali bomo, dokler ne dosežemo cilja.

Ameriška socialistična stranka je kljub ustanovitvi Farmer Labor Party in United Communist Party ohranila prvenstvo v ameriškem delavskem gibanju in si ga bo tudi ohranila. Vse razredno zavedno delavstvo naj se je oklene, da bo njena moč izdatnejša. Iz kaosa, v katerega je prišlo delavsko gibanje, mora vstati mogočnejša socialistična stranka v Ameriki kakor je bila kdaj poprej in naši kandidatje morajo dobiti milijone delavskih glasov. Kdor je res za socializem, naj dela za socializem.

Naloga delavskega razreda.

Socializem ima nalogo, da preustroji človeško družbo. Njegov prvi cilj je čim popolnejša harmonija v svetu človeških bitij. Seveda se ne sme misliti, da ne bo boj v socialistični družbi, oziroma da uči socializem kaj takega. Boj je načelo prirode. Boj opazujemo povsod, kamorkoli se obrnemo. Vidimo ga v svetu, ki ga imenujemo živega, in v onem, ki ga imenujemo neživega. Ravno boj je tisto, kar vzdržuje svetovni red v neskončnosti in utemeljuje napredek. Boj je na primer med privlačno silo solnca in centrifugalno silo zemlje; in rezultat tega boja je pravilno sukanje zemlje okrog solnca. Korenine hrasta in maha se bojujejo, da pridobe iz zemlje soka za svoje rastline. Bela telesca v krvi se bojujejo zoper tujo snov, ki pride v telo in ga ogroža kakor poštene policisti zoper vlomilca.

Ali kakor je v prirodi vse raznovrstno in podvrženo razvoju, tako tudi boj ni povsod in vedno enak. Čim nižja je stopnja, na kateri stoje živa bitja, tem surovejši je boj. Tudi človek na nizki stopnji razvoja je divjak, in najbolj opravičuje to ime njegove brutalni način boja, v katerem se obnavljajo vsi instinkti roparske zverine, ki ga vodijo celo do kanibalstva.

Toda že pri divjaku ne igra fizična sila izključno vlogo v boju, ampak kolikor toliko se ji pridružuje tudi duševna moč. Celo živali se poslužujejo zvižčnosti v boju, v napadu in v obrambi, da izrav-

najo z njo škodljivo jim razliko fizične moči. Čim bolj se pa človek razvija, tembolj prodira duševni element tudi v boju. Vpliv duševnosti se pričanja s tem, da oboroži človek svojo golo roko, in nadaljuje se s tem, da neprenehoma popravlja, izboljšava in izpopolnjuje svoje orožje in zamenjava stara sredstva z novimi iznajdbami.

Duševni element v človeku se pa ne zadovoljava s tem, da izpopolnjuje materialno orožje, ker je samo ob sebi tudi boj, temveč gre neodvratno za višjim ciljem. Da izpodrine materialno orožje in materialne boje sploh in jih popolnoma nadomesti z duševnimi.

Tak stadij doseže svet, če postane socialističen, to se pravi, če se vse človeštvo organizira v eni enotni družbi, v kateri izginejo materialna nasprotja, ki se rešujejo v zadnji instanci z materialnim orožjem.

Socialistična družba je svetovna organizacija ljudi, ki imajo skupne interese in jih spoznava, kar ustvarja voljo, da jih skupno zasledujejo. V taki družbi izginejo razredi in s tem tudi razredna nasprotja. V njej se ustanovi skupnost gospodarskih interesov in odpadejo gospodarska nasprotja ne le med današnjimi razredi, ampak tudi med posameznimi skupinami sedanjih kapitalistov, med deželami in narodi.

Čimbolj se umaknejo materialistični boji, tembolj pa oživi duševna tekma, kajti na razpolago ji bo nerazmerno več sredstev, kakor v sedanjih razmerah, in udeleževalo se je bo na milijone glav, ki so v sedanji družbi obsojene izključno na delo za vsakdanji kruh.

Če bi bili argumenti tako močni, kakor se zdi idealistom, bi zadostovala mala armada dobro podkovanih, v duši prepričanih in dovolj zgovornih socialistov, da bi v kratki dobi prepričali ves svet o brezprimerni koristi socialističnega sistema in pripravili vse človeštvo na odstranitev kapitalizma. Toda moderni socializem spoznava, da je tako pričakovanje utopija, kajti realni, predvsem gospodarski interesi so močnejši od vseh etičnih argumentov. Za interese kapitalističnega razreda je v sedanji družbi dobro poskrbljeno in zato ne čuti ta razred potrebe po izpremambi. Razun tega ima vse, kar obstaja, v sebi nagon obstanka. Kakor ga ima posamezen človek, tako ga ima tudi kapitalistični razred.

Socializem pomeni konec razredov. Proletariat se lahko sprijazni s to mislijo, kajti zanj ni razred nič drugega, kakor neznosna odvisnost, bližajoča se suženjstvu. Za kapitaliste pomeni njih razred vzvišenost nad ostalim človeštvom in gospodstvo.

Od kapitalističnega razreda se ne more pričakovati, da bi se navduševal za socialistično družbo. Gonilni faktor socialne revolucije more biti le delavski razred, ker mu uspeh take revolucije zagotavlja zdrobitev mezdnih verig, gospodarsko neodvisnost, enakopravnost in pogoje za svoboden razvoj.

To je, kar je Karl Marks označil z besedami: "Osvoboditev delavskega razreda more biti le delo delavskega razreda samega."

To resnico moramo imeti nepremakljivo pred očmi, ako hočemo razumeti globlji pomen modernega boja med delom in kapitalom, njegov zaključni cilj in nalogo delavskega razreda v tem boju.

Ako ima kakšen razred tako zgodovinsko nalogo, kakor jo ima delavski razred našega časa, je nujno potrebno, da jo sam spozna. Ne le, da jo spozna v obrisih ali pa kot megleno podobo, ampak da razume vso njeno važnost, njen globoki pomen in njeno velikost.

Obstanek delavskega razreda in njegovo razmerje napram ostalim delom človeške družbe, njegova odvisnost od kapitalističnega razreda pogaja boj med razredi in postavlja novo, nekapitalistično družbo kot neizogiben cilj. Ali obstanek delavskega razreda ni sam na sebi še nikakršna garancija za pravilnost njegovega boja in za njega uspeh.

Padeč kapitalističnega sistema je neizogiben — lahko bi rekli — po mehaničnem zakonu družabnega razvoja. Neizogiben je, kakor je minljivo vse. Kakor propada celica, list, individualno bitje, svetovno telo in posamezen svetovni sistem, tako propade tudi razred, ki je nastal kot plod prejšnjega razvoja. Spoznali bomo tudi razloge tega nujnega propada.

Toda s tem še nikakor ni povedano, kdaj se umakne kapitalistični razred in kapitalistični sistem, ne na kakšen način se umakne, ne komu se umakne.

Mogočni argumenti kažejo prihod socializma. Prav v sedanjem času postajajo znamenja prihajajočega socializma vse očitnejša. Odpor vladajočih sil proti delu socializma je le dokaz, da je ta "rdeča pošast" postala sila, ki je niti gospodarji sedanjega sveta ne morejo več prezirati in zanikavati.

Toda socializem ni fatalizem. "Znamenja na nebu" ga ne napovedo kakor rojstvo Kristusovo in usoda ga ne uveljavi. Prepuščati socialni razvoj "nujnosti", "družabnemu zakonu" ali "usodi" se pravi, prepuščati ga vladajočim silam. Gotovo se izvrši tudi ta razvoj do zadnjega konca po stalnih zakonih, ki jih je treba spoznavati. Ali ti zakoni ne učinkujejo nematerijalno. Izvrševalci razvojnih socialnih zakonov morejo biti v človeški družbi le živi ljudje. In tudi oni ne morejo biti le slepo orodje zakonov, ampak morajo biti zavedni činitelji, ki delajo smotreno.

Izvrševalci socialne revolucije more biti le delavski razred. Zato mora jasno spoznati svojo nalogo in cilj, pota, ki drži k cilju in sredstva, ki omogočijo zmago.

Delavski razred je poklican, da izvrši socialno revolucijo; a njegova stvar je, da postane sposoben za to gigantično nalogo.

Sovražniki darvinizma pravijo, da bi bilo poniževalno za človeka, če bi se bil razvil iz nižjih živali. Ali bi bilo poviševalno, če bi bil zmesen iz ilovice?

Socialisti uče solidarnost vseh delavcev. Ampak s tistimi, ki nas ob vsaki priliki izdajajo, nimamo nobene solidarnosti.

Letošnji drugi november in končna zmaga.

Predsedniška kampanja, ki jo je povelja med našim delavstvom Jugoslovanska socialistična zveza, se je obnesla z moralnega in materialnega stališča nepričakovano dobro. Izgleda, kakor da ni bilo polje za kampanje te vrste nikdar prej tako plodovito, kakor je prva predsedniška kampanja po evropski vojni. Vzroke za to ni treba naštevati posebej; ti so vidni za vsakega, ki ima možgane, da misli, oči, da vidi in ušesa, da sliši.

Fond predsedniške kampanje J. S. Z. izkazuje do danes nad \$2,100.00, in prispevki, še vedno prihajajo. To nam je omogočilo tiskanje in razpečevanje kampanjskih letakov v tisočih in tisočih iztisih. Skoraj je ni večje slovenske ali srpsko-hrvatske naselbine v Ameriki, ki ne bi bila preplavljena z našimi kampanjskimi letaki.

Jugoslovanska socialistična zveza je izvršila s tem tisto delo, ki se od politične organizacije v takih časih pričakuje. Poleg tega je ta uspešna kampanja omogočila, da je Zveza izvršila brez rizika svoj sklep in je poslala na agitacijo svojega organizatorja, ki se prav sedaj mudi v Pennsylvaniji in obišče pozneje tudi druge kraje.

Dan predsedniških volitev prihaja naglo. 2. november je na pragu in mi gledamo nanj lahko z nekimi tajnim zadovoljstvom, ker se zavedamo, da smo storili za povoljni zaključek tega pomembnega dneva vse, kar je bilo v naših močeh mogoče. Z vso opravičenostjo torej lahko trdimo, da se bo uspeh našega dela poznal v skupnem računu oddanih glasov za socialistične kandidate.

Ta dejstva nam dajejo nekakšno pravico do radosti, ki se neprisiljeno poraja v naših sreih. Toda vzlic temu, da smo opravičeni dati ob takih prilikah našim občutkom duška, socialisti ne pozabljamo, da predsedniške volitve, ki se vrše dne 2. novembra t. l., niso za nas noben cilj, ampak le pripomoček pri delu za odpravo kapitalističnega sistema, ki ga nadomestimo s socialističnim, čim bodo naši glasovi jačji in številnejši.

Hvalevredno je, kar smo opravili; ali pot do vresničenja socialistične družbe drži preko 2. novembra t. l. — naprej do nekega do danes še nedoločenega 2. novembra; do dneva, ki pride in pomeđe ves sedanj kapitalistični režim s površja.

Ta čas morda ni več tako daleč; kajti družabne oblike se pod pritiskom današnjih razmer, ki jih je ustvarila vojna, menjajo hitreje kakor kedaj poprej v zgodovini. In ko pride ta november, rešilni dan ameriškega proletariata, nam ne bo treba več misliti na zbiranje kampanjskih fondov, nič več nagovarjati svojih tovarišev in somišljenikov, naj se pridružijo delavski organizaciji, in na tiskanje letakov s sedanjo vsebino. Vse to bo izostalo. Takrat bomo prešli na nekaj večjega — na tisto delo, o katerem danes šele teoretiziramo, in kakor nam radi očitajo naši nasprotniki — da sanjamo. Takrat bo dan našega vstajenja!

Recimo da sanjamo; toda poleg naših sanj smo se naučili tudi realnega življenja, pa smo izračunali, da letošnji november še ne prinese ameriškemu delavstvu popolnega vstajenja. Zato se moramo sprijazniti z dejstvom, da bo treba še delati, da bo treba igrati še mnogim sodrugom "Jimmie Higginsa"; da bo treba zbirati še fonde in tiskati ter raznašati letake, prodajati knjige in nabirati naročnino za časopisje. Skratka: da se bo treba še organizirati in učvrščati, učiti in uriti v vseh rečeh, ki smo jih iznašli, da so za naše delo uspešne.

Sodrug E. V. Debs je dejal pred kratkem eksekutivi Socijalistične stranke v Atlantski ječi: "Sodrug, če pridem iz ječe, bo moja prva in glavna naloga, da grem na pot, organizirat socialistične klube. Kajti brez organizacije ne pridemo nikamor."

Debs je povedal resnico. Tudi J. S. Z. se zaveda tega prav dobro. Zato sodrugi in somišljeniki — vsi tisti, ki ste se tako velikodušno odzvali klicu J. S. Z. za zbiranje kampanjskega fonda, tisti, ki ste raznašali letake in jih čitali — le radujte se svojega uspeha, toda pri tem ne pozabite, da je ta uspeh le del tistega velikega uspeha, ki ima priti in ki bo prišel, če stori vsak svoje nadaljne dolžnosti, to je da pomaga pojačati Jugoslovansko socialistično zvezo in s tem Socialistično stranko Amerike.

Pri zadnjih predsedniških volitvah je dobila Socialistična stranka na stotisoče glasov; to pot računamo, da jih dobi nekaj milijonov! Tako bomo napredovali od novembra do novembra, in tako bomo nadaljevali, dokler ne pride tisti november, ki bo ves naš!

Naše nadaljno delo, sodrug, pomeni delo za tisti november, ki nam prinese končno zmago za socializem!

Tajništvo J. S. Z.

Konvencija nemške neodvisne socialistične stranke je z 237 proti 156 glasovi sklenila, da se pridruži tretji Internacionali. Zborovanje se je vršilo v Halle na Saksonskem. Manjšina, ki jo vodi Ledebour, se ni hotela ukloniti volji večine in si hoče obdržati staro ime neodvisne socialistične stranke in ohraniti v posesti strankine institucije in glasila. Izmed 81 poslancev neodvisne socialistične stranke jih je pristopilo 21 k večinski skupini, ki je glasovala za pridruženje k moskovski organizaciji; ostali poslanci pa so ostali v Ledebourjevem taboru. Med obema skupinama se je sedaj pričel boj za posest strankinih glasil. Nemški proletarijat je sedaj razdeljen takorekoč v štiri stranke: v social demokratično, neodvisno socialistično in dve komunistične. Zdi se, da ga bo prisilila buržvazija s svojim skrivnim delovanjem za uspostavitve stare, avtokratične Nemčije, na zopetno zблиžanje. Nobena tajnost ni, da delajo vsenemški elementi na vse kriplje, da privedejo državo nazaj v roke reakciji. Kadar bo nevarnost dovolj velika, se bo moral iztrezniti tudi nemški proletarijat. Sicer pa bo čas zacelili tudi te rane delavske razdvojenosti, ki zijajo, kakor drugod, tudi v Nemčiji na vseh koncih in krajih.

SEMINTJA.

Palmerjev boj proti profitarjem. — Brezposelnost. — Zanimanje za kralje. — Papež in samomori. — Diktatura diplomacije nad Kitajsko. — Iztrebljenje bolševizma. — Zločini in kapitalizem. — Kercski plebiscit. — Volitve in delavsko časopisje. — Drugo.

Kampanja justičnega departmenta proti dragini preneha 1. novembra. Generalni pravdnik Palmer pojasnjuje ta korak s tem, da je kampanja njegovega departmenta proti visokim cenam potrebsčin dosegla svoj namen. To se pravi, da druginje ni več.

Draginja in oderuštvo ni danes nič manjše, kakor takrat, ko je famozni Mr. Palmer pričel "preganjati" verižnike. Sladkor se je pocenil, ne po prizadevanju justičnega departmenta, pač pa po načrtu spekulantov. In tako je z vsemi drugimi potrebsčinami. Če se pocene, je to zasluga tistih manipulantov, ki mislijo na ta način še več "zaslužiti".

Da, cene padajo — delavskim plačam. Vseposod v Zedinjenih državah se je pričelo sistematično zniževanje plač. Brezposelnost narašča. Podjetja, ki imajo pogodbe z unijami, pa namigujejo, da se bo moralo njihovo delavstvo prostovoljno podvreči znižanju plač, ali pa se tovarne zapro. Neunijska podjetja bodo dobivale cenejše delavske moči in unijska jim ne bodo mogla konkurirati. Če se torej delavstvo ne podvrže prostovoljnemu znižanju, sledi zaprtje unijskih tovarn, potem štrajk in ujanje stavkokazov in porazi stavk. Izgleda, da je za ameriško delavstvo potrebno, da si pridobi še več izkušenj, predno bo svoje strokovne organizacije privedlo nekoliko dalj, kakor pa samo za protekcijo dela unijskim članom in visokih plač. Kadar bo v stiskah, bo nekoliko več mislilo na socializem.

V Angliji je šlo na stavko milijon premogarjev. Iz simpatije se jim bodo pridružili še transportni in železniški delavci, ako se odgovorni faktorji ne potrudijo končati štrajk preje in ugoditi premogarskim zahtevam. Vlada napoveduje boj do skrajnosti stavkujočemu delavstvu, ampak angleškega proletarijata ne plašijo take grožnje. V Ameriki je to drugače. Tu so mnogi voditelji strokovnih organizacij veliki patrijotje v smislu, da se ne sme voditi boj proti podjetnikom, kadar se na njihovo stran opstavi vlada. Take voditelje je imel v mislih sodrug Debs, ko je svaril ameriško delavstvo pred njimi. "Enakopravnost" bi morala dotično vest tudi prinesiti v tem smislu.

Grški kralj umira vsled zastrupljenja. Opica ga je ugriznila v prst ker je branil pred njo svojega psa. Neko poročilo sicer pravi, da je sedanji grški kralj že drugič sumljivo zastrupljen in zasluga najbrž ne gre opicam. Neko drugo poročilo omenja bombni napad na vlak srbskega regenta, ko se

je vozil po Bosni. Princeu regentu se ni ničesar zgodilo, dasiravno sta bila dva vozova vlaka razdejana vsled eksplozije. To bi bile še zelo zanimive vesti — pred letom 1914. Danes pa se svet suče okoli dogodkov, kot se vrše v Rusiji, v Italiji, Angliji in drugod. Monarhi so danes le še majhen odsev nekdanjega bleska.

Amerika je dežela zadovoljstva, visokih plač, prosperitete in vseh drugih dobrot, ki so mogoče na svetu. Samomori pa nevrjetno naraščajo. Dne 15. oktobra je 115 ljudi v raznih krajih Zedinjenih držav izvršilo samomor, med njimi 35 žensk. Zadnje najvišje število samomorov je bilo 106 v enem dnevu. Vsi nsrečni ljudje ne napravijo samomora in njihovo število ni majhno.

Papež in njegovi kardinali v Rimu so v veliki stiski. Irci zahtevajo od njega zagotovilo, da prostovoljni gladovni štrajk ni samomor, če so na takem štrajku Irci kot n. pr. MacSwiney. Prvi smrtni slučaj vsled takega štrajka se je dogodil 17. oktobra, ko je preminul Michael Fitzgerald. Jedil se ni hotel dotakniti 68 dni. MacSwiney je na gladovnem štrajku že skoro 70 dni. Pije le vodo, pomešano z vinom, in pa obhaja vsaki dan. Sveti Oče v Rimu pa so v neprijetnem položaju. Gladovni štrajk je samomor po naukih katoliške cerkve. Ampak Irci so katoličani in zato se jim Vatikan ne bi želel zameriti, ravno tako tudi ne angleški vladi. Irci se bore za odcepitev otoka sv. Patrika od Anglije, britansko cesarstvo pa ima postave, ki določajo, da je nelojalnost kaznjivo dejanje. Terence MacSwiney se je proti njim pregrešil: zato je v ječi in igra zaeno z drugimi irskimi jetniki vlogo mučenika za svobodo Irske. Njihov samomor bo torej drugačen, kakor pa samomori tistih, ki si končajo življenje vsled obupa. Katoliška cerkev je svoje mučenike v prešliih stoletjih proglašala za svetnike. Šli so raje v smrt, kot pa da bi zatajili svoje versko prepričanje. Tudi današnja družba ni brez mučnikov. Tisoče jih je, ki so umrli za ideale človečanstva in bratstva. Njihovi grobovi so posejani v Sibiriji, Španiji, Ameriki in povsod drugod. Današnja katoliška cerkev pa je obsojala naše mučenike in jih preganjala. Vatikan je trdnjava nazađnjastva in reakcije, zato Irci v niem ne dobe tiste opore, ki so jo pričakovali. Četudi katoličani, se vendarle upirajo vladi—deželski gosposki in kralju—to pa prepovedujejo cerkveni nauki.

Kitajska republika ni majhna država; šteje nad 320.000.000 prebivalcev. Ampak kljub svoji ogromnosti je majhna. Mala Japonska z drugimi "velesilami" intrigira in gospodari v nji. Na Kitajskem še vedno eksistira rusko poslaništvo in konzularni uradi prejšnje, protidelavske Rusije. Ker ne reprezentirajo današnje Rusije, je podala kitajska vlada izjavo, da prekine vse stike z njimi in da s tem avtomatično odpadejo vse pogodbe in koncesije, ki jih je od Kitajske izsilila carska Rusija. Pa so prišli Ja-

ponci, Amerika, Francija itd., in zahtevali od kitajske vlade, naj umakne svojo odredbo. In ker je Kitajska majhna po svoji organizaciji in svoji armadi, se mora uklanjati diktatom inozemskih diplomatov. Sovjetska vlada ji je svoječasno poslala noto, da razveljavlja vse pogodbe in koncesije, ki si jih je pridobila Rusija za časa carizma. To je odvzelo kitajski republiki spone, ki jih je naprtil najo ruski carizem. Zavezniški diplomatje pa hočejo, dajo še nadalje oklepajo in da ruski diplomatje še nadalje nastopajo v vlogi diktatorjev na Kitajskem. Japonska pa si ustvarja v tej največji republiki militaristično, monarhistično kasto, ki naj vrže republiko in jo nadomesti z monarhističnem režimom. Na dvoru v Pekingu pa bi zagospodaril vpliv tokijskega mikada. Vse to je mogoče, ker ljudstvo še ni zrelo, da bi se moglo otresti pijavk, ki sesajo truplo kitajske države.

Japonska vlada bo predložila zaveznikom načrt, potem katerega misli iztrebiti "naraščujoči boljševizem" na azijskem kontinentu, posebno na Kitajskem. Toda poroča organ tokijskih militaristov, "Kokumin Shimrun". Japonski militaristi ne vedo, da je ravno militarizem najboljši agitator za boljševizem. Tudi evropski militaristi se še niso tako daleč naučili. Če bi se, bi ne bili več militaristi. Japonska reakcija pa se lahko sprijazni z mislijo, da radikalizem šele prihaja v mongolske pokrajine Azije. Ni je sile, ki bi mogla to preprečiti. Japonska vlada pa lahko pospeši gibanje za osvoboditev ljudskih mas izpod tiranije, če prične še s hujšimi nasilji in preganjanji tistih, ki so spoznali, da tudi Aziji ni za večno usojeno biti pod tiransko vlado nebeškega sina.

Vsak policijski načelnik v Chicagi, ko nastopi svojo službo, obljubuje občinstvu, da bo iztrebil zločince. Zločinci pa nadaljujejo s svojimi orgijami. Policijski aparat je korumpiran do skrajnosti. Vrše se preiskave in zopet preiskave, časopisje pa poroča o tatvinah, pretepih in umorih. Prohibicija je še bolj pospešila korumpiranost varnostnih organov, ker jim je dala priliko "prislužiti" nove postranske dohodke. To je "amerikanizem" po nazorih ljudi, ki se vzdržujejo s korupeijo. Kadar res zavlada amerikanizem, se bo temeljito pomedlo z aparati, ki poznajo stroge zakone samo takrat, kadar nastopajo proti delavstvu, ali kakor pravijo sami, "proti boljševizmu".

Sempatja pa je treba vendar zadostiti justici. Zadnji teden je bilo v žilkaški okrajni ječi obešenih več kriminalcev, med njimi tudi neki Žagar, po narodnosti Hrvat. Sicer narodnost ne spremeni ničesar na stvari; to omenjamo le, da zadostimo tistim, ki hočejo vedeti, če je bil Žagar Slovenec.

Ječe, vislice in električni stoli ne bodo odpravili zločinov, niti jih omejili. Današnji sistem je tisto, kar neguje baciie zločinstva. S socialističnim sistemom odpade 95% vzrokov, ki povzročajo zločine v kapitalističnem sistemu.

Poročila iz Koroškega se glase, da je plebiscit izpadel neugodno za kraljevino SHS. in v prilog Avstrije. Vzroki za tak izpad najbrže niso na Dunaju, niti ne v zavezniški komisiji, ki je vodila glasovanje. Verjetno je, da je bila komisija pristranska; to je, nenaklonjena Jugoslaviji. Razumljivo je, da so Nemci vodili silovito propagando v prilog nemške Avstrije. Tudi Slovenci so jo vodili, le da je bila starokopitna in do skrajnosti nazadnjaška. Monarhizem raznih ljubljanskih Tavčarjev ne drži niti pri katoliškem kmetu na Koroškem, še toliko manj pa pri delavstvu. Sicer pa, kdo pa danes še verjame v plebiscit? Ako se ljudstvo noče izreči zate in ako imaš moč, okupiraj kraje, ki jih hočeš imeti. D'Annunzio je dal dober vzgled, kateremu je sledil poljski general Żeligowski, ki je okupiral Vilno, ne v imenu poljske vlade, nego po "želji" poljskega naroda, in sledili so mu sedaj še Jugoslovani, ki so zasedli dele spornega ozemlja v zoni, v kateri se je izvršil plebiscit drugače, kakor je želela Jugoslavija. Sporni teritoriji ne bodo vedno ostali taki. Delavstvo bo odpravilo sporne meje in vse drugo, kar v kapitalističnem svetu spominja na meje. Ravno jutri se to ne bo zgodilo. Instinkti sovraštva so v ljudstvu še pregloboko usesani in vladajoči razred jih neguje z vsemi mogočimi sredstvi. Polagoma se učvrščuje med delavskim ljudstvom socialistično mišljenje in polagoma bo prišlo mednarodno bratstvo.

Dne 2. novembra se vrše v Zedinjenih državah volitve za predsednika in podpredsednika, v kongres in senat ter lokalna zastopstva. Socialisti vemo, komu bomo oddali naše glasove. Imamo pa "delavske" liste, ki se ne morejo odločiti za nobene kandidate, pa semintja priporočajo, naj ljudstvo glasuje za "delavske" kandidate. Pri tem pa marljivo prinašajo oglase in članke za kandidate republikanske in demokratske stranke. Nekateri slovenski delavci so vsled tega razočarani. Vse "napredne" slovenske liste so smatrali za "delavska glasila", zato so jih podpirali in agitirali zanje, Proletarca pa so zemarjali. Eni so vsaj sedaj prišli do spoznanja, da razni slovenski "delavski" listi niso delavski listi. Priporočali so radikalizem za Rusijo in za vsako drugo državo izven Amerike; napisali so semintja kake fraze proti kapitalistom, da so zavajali čitatelje in jih obdržali v svoji naročniški listi. Sedaj, pred volitvami pa so se pokazali. Denar republikanske stranke jih je pridobil, delavstvo pa naj glasuje, za kogar hoče.

Delavstvo potrebuje časopisje, ki agitira ne za boljševizem v Rusiji, nego za organizacijo razredno zavednega delavstva. Boljševiki v Rusiji ne čitajo slovenskih ameriških listov, čita pa jih tukajšnje delavstvo. Če bi bila to res delavska glasila, bi morala propagirati za Jugoslovansko socialistično zvezo in za socialistične kandidate. Delavstvo brez organizacije ne šteje ničesar.

Slovensko delavstvo naj spozna vsaj sedaj, da je edino resnično socialistično glasilo jugoslovanskega,

politično organiziranega delavstva "Proletarec", lastnina in pod kontrolo J. S. Z.

Sodrug Vencel Obid pravi v svojem dopisu, ki je priobčen na drugem mestu v tej izdaji, da bo dal ravno tako slovo Proletarcu, kakor ga je dal nekemu drugemu slovenskemu listu, ako bo priobčeval oglase in članke za kapitalistične kandidate. To bi bilo popolnoma pravilno in pošteno ravnanje. Vencel pa je lahko uverjen, da Proletarec ne bo propagiral za kapitalistične kandidate, kakor ne bo papež propagiral za mohamedansko vero. Proletarec je bil ustanovljen za socialistično propagando in bo kot tak ostal. Naš program je socialističen in naši kandidati so socialistični kandidati, katerim na čelu sta pri prihodnjih volitvah sodruga E. V. Debs in S. Stedman. Propagando za Hardinga, Coolidgeja, Coxa in druge take kandidate prepuščamo drugim. Naš boj je proti tem kandidatom, ne kot osebam, ampak kot predstavnikom sistema, ki je odgovoren za izkoriščanje, draginjo, brezposelnost, preganjanja in brezpravnost, v katero je pahnjena delavska masa.

Slovensko delavstvo se je zadnje čase pričelo intenzivnejše zanimati za socializem, in kar je glavno, za organizacijo. Novi klubi se ustanavljajo, prirejajo se shodi in agitatorji za razširjenje Proletarca se množe. To je dobro znamenje. Mnogo sodrugov, ki so vsled nesoglasij z odborom Zveze ali vsled drugih vzrokov, ki jih je prinasla zadnja vojna, prenehali z aktivnostjo, so se zopet prijeli dela. Ti so porok, da se bo zaeno z novimi močmi, ki si jih je pridobilo slovensko delavstvo, socialistično gibanje med nami utrdilo in se razširilo. V bližnji bodočnosti se bo moral vršiti kongres J. S. Z., da si začrtamo jasnejša pota za naše bodoče delo. — J. S. Z. ima pred seboj nove naloge, mnogo večje, kakor jih je imela pred vojno. Vodstvo političnega in kulturnega življenja v bodočnosti med ameriškim jugoslovanskim delavstvom pripada J. S. Z.

DEPUTACIJA SOCIALISTIČNE STRANKE DOBILA POTNE LISTE ZA V RUSIJO.

Eksekutiva socialistične stranke je imenovala že pred dalj časom odbor štirih članov, ki imajo naloge potovati v Rusijo in baltičke dežele, da prouče tamošnje razmere in o rezultatu svoje misije poročajo članstvu ameriške socialistične stranke. V ta odbor so bili imenovani sodrugi Algernon Lee iz New Yorka, Joseph E. Cohen iz Philadelphie in James Oneal ter Alexander Trachtenberg, oba iz New Yorka. Potne liste so končno dobili vsi člani in s tem jim je pot v Rusijo skozi baltičke dežele odprta.

Kapital je velikanska sila. Znanost je dragocena reč. Umetnost olepšava življenje. Ali brez dela bi se vsa zemlja izpremenila v puščavo. Brez delavcev ne bi bilo ne kapitala ne znanosti ne umetnosti, in tudi vere ne.

CEZAR.

Paul Eldridge. — Prevel J. M.

V prednikih James Robertsa ni bilo ničesar vojaškega. Njegov oče je bil navadni čevljar, mati pa debela, dobrovoljna ženska, ki je vedno igrala vlogo angelja miru med sosedi, kadar so se skregali. Njegovi strici in tete so tudi bile mirne duše. Kljub temu je bil James rojen vojak. Njegove prve igrače, ki niso bile vojaškega značaja, so zletele v kot. Ko je bil še otrok, je ves božji dan tolkel po bobnu, trobil, marširal in salutiral stari omari ali mački.

Njegov oče ga je opazoval v svetem molku in se čudil. Vpraševal se je, zakaj je njegov sin tako zaljubljen v vojaški hrup, medtem ko se ni upal niti črhniti, ko je bil še majhen.

Mati se je pa smejala; tako se je smejala, da se je njeno ogromno telo treslo veselja.

"Vidiš, Jim, najin sin je rojen vojak."

"Hm, hm."

"General bo, kadar odraste."

"Hm, hm."

James, ponosen vsled besede svoje matere, je pa salutiral še bolj čvrsto in razbijal po bobnu, da je odmevalo na ulico. Mati mu je pokazala kot v jedilnici za njegovo "sobo" in ta kot je bil pravi pravcati arzenal — zlomljene ostrine nožev, škarij, pločevinasti meči, kape, leseni topovi, puške revolverji...

James pa ni bil nič boljši, ko je ušel otroškim hlačicam. Nasprotno: Čim starejši je bil tem bolj je norel za vsem, kar je bilo v zvezi z vojaštvom. Govoril ni nič drugega kot o armadi in generalih in navduševal se je za orožje. Mati je mislila, da drugega res ne more biti kot vojak.

"Ako bi postal vsaj častnik," je dejala proti možu, kateri je pa le molčal in kimal z glavo.

V šoli je James pokazal, da je nadarjen. Zlasti sta ga veselila zemljepisje in matematika. Najrajši je pa čital knjige o vojnah in junakih. Večkrat po večerji je razgrnil veliko polo papirja po mizi, risal razne krive in ravne črte in razlagal veseli materi, zakaj je ta ali oni vojskovodja izgubil bitko in kako lahko bi bil zmagal, če bi bile njegove čete drugače manevrirale. Zraven je pa sedel oče, vlekel dim iz koruznice in opazoval sina.

"Kaj praviš, ali ni čudovito, kako najin sin zna vse te reči?" vpraša mati.

"Hm, hm," odvrne oče po svoji navadi. Morda se je strinjal z ženo, toda izraziti se ni mogel.

"Ali se ti ne zdi, da bi bil James dober častnik?"

"Hm, hm."

"Ah, ti vedno samo hmhmkaš, nikoli pa ne poveš, kaj reš misliš."

Stari se je ustrašil. Pogledal je svojo ženo, kakor srna, ki naglo sreča človeka. Čez nekaj časa je prišel k sebi in zamrmral: "Da, da."

Ko je bil James star sedemnajst let in ko je imel stopiti v vojaško akademijo, je njegov oče naglo in tiho umrl. Mati je pa kmalu potem zbolela. Zadel

jo je mrtvoud in leva stran njenega ogromnega telesa je postala mrtva masa, katero je desna stran vlekla za seboj. James je moral opustiti misel na vojaško akademijo in si poiskati delo, da preživi sebe in mater. Dobil je službo trgovskega pomočnika v prodajalnici čevljev, katere gospodar je bil prijatelj njegovega ranjkega očeta. Sprejel je službo z občutkom mučenika, ki mora trpeti pri delu, za katerega ni ustvarjen. Njegova mati se ni mogla več gibati in vsled tega je še bolj zdebelela. Voziti so jo morali na vozičku.

Šest let je živela Jamesova mati na vozičku in v tem času se je razvalila v pravo goro; dihala je vedno težje in končno je bilo njeno dihanje podobno sopihanju lokomotive. Medtem je James dan za dnem primerjal čevlje odjemalcem in sanjal o velikih vojnih pohodih in zmagah. Njegov junak je bil Julij Cezar. James je trdno verjel, da je v vsem podoben Cezarju. Bil je mršav, redkih las in je gojil željo, da bi imel najmanj tri žene. Svojo službo v prodajalnici čevljev je primerjal s Cezarjevim prekoračenjem Rubikona in upal je, da njegovo življenje doživi tragični konec — vsekakor na bojišču, ako pa ne v vojni, tedaj vsaj od roke prijatelja, katerega bo posvaril kakor je njegov veliki junak posvaril Baruta. Vsak dan je čital knjigo o svojem velikem vojaku in ko jo je prečital do konca, je začel čitati zopet od kraja. James je čutil, da je sedanje stoletje preveč prozaično in trgovsko; ljudje — neumni ljudje — se ne zanimajo več za junake kot je bil Cezar. Edina pot do slave bi bila skozi vojaško akademijo in potem bi morala priti vojna. Tako pa mora delati v prodajalnici. Privezan je na svojo bolno mater in morda umre, ne da bi ljudje vedeli, da je v njemu drugi Cezar. Strašno!... James si ni mogel pomagati. Doma je sopihala mati in v prodajalnici so ljudje iztezali noge, da jim James navleče čevlje na nje.

Naposled je umrla mati. Mesnata gora je prenehala sopihati. James je bil vesel in je sklenil, da takoj stopi v vojaško šolo, dokler še ni prepozno. Tedaj se je pa zgodilo, da je prišla v prodajalnico prikupna gospodična in iztegnila pred Jamesom svojo nogo, krasno nožico. James je pogledal nogo, na katero je natikal bel čevliček, in pogledal je gospodično. Vglavo mu je udarila misel kakor staro vino in zahotelo se mu je, da bi bila tista lepa noga njegova. Začel je pogovor z gospodično in pripovedoval ji je razne stvari o vojakih, častnikih in vojnah. Deklica se je smejala in končno je sprejela njegovo vabilo, da jo vzame na ples.

Nekaj mesecev pozneje se je James poročil z omenjeno deklico, in ko jo je vzel k sebi na dom, si je predstavljal, da prvo zmago je že izvojeval. V zadnji strani njegove glave se je pa porodila klovnška misel: "Kdaj vzamem drugo in tretjo ženo?"

James ni govoril s svojo ženo o drugem kot o vojakih, častnikih in vojnah — in žena je bila kmalu sita tega. Nekega dne se je James tako razvnel med svojim pripovedovanjem o vojnih pohodih, da je vzkliknil: "Oh, kdaj pride moj dan, da potegnem meč iz nožnice in požnem svoje čete v bitko kakor Julij Cezar?" — —

Žena je napela lica in se gromko zasmejala. To je pa ujezilo Jamesa.

“Čemu se smeješ, neumnica?”

“Ha, ha, ha — ti — kot Cezar? Ha, ha, ha!”

James je ostrmel. Prepričan je bil, da njegova žena obožava njegove militaristične ambicije in ideje — ali vsekakor je bila zmeta.

“Ali ne misliš, žena, da sem zmožen voditi armade do zmage? O le počakaj! Ko bom nekaj časa v vojaški akademiji, boš mislila drugače.”

Žena ga začudeno pogleda.

“O kakšnih armadah govoriš, James? In o kakšni vojaški akademiji?”

“Ali ne govorim sleherni dan? Nimaš li ušes?”

Žena še bolj ostrmi. Res je vsak dan kvasil, toda njej ni nikoli prišlo na misel, da govori o sebi. Pogledala ga je natančno. Pred njo je stal — mršav, koščen, plešast in malone grbast. Spomnila se je na častnike, ki jih je sama videla in nato je zopet prasnila v mogočen smeh. Smejala se je kakor histerična, malo je manjkalo, da se ni zadušila vsled smeha.

James stoji pred njo bled in čuti, da ga nekaj tišči v grlu, nekaj, kakor krhelj jedi, ki noče gori ne doli. V tistem momentu je bila njegova žena — njegov najhujši sovražnik. Tega sovražnika je pa trela uničiti ali vsaj premagati, da bo nezmožen smejanja.

Žena pa ni hotela nehati. Smejala se je dalje in iztegnila prst proti njemu: “Cezar, Cezar, hahaha!”

James je zbral svoje moči za naskok. Ofenziva se mora izvršiti takoj. Skratka: James je dvignil pest in udaril ženo.

Ona se je odmaknila za hip. Pogledala ga je od nog do glave in potem je ofenziva prešla v defenzivo. Žena se je zakadila v Jamesa, vrgla ga ob tla, tepla ga s pestmi, suvala z nogami, praskala z nohti in mu izruvala zadnje lase iz glave.

“Nehaj, draga moja, nehaj!”

“Ali imaš doovlj?”

James prikima.

“Tako! Jaz te naučim, kaj se pravi, dvigniti roko name, ti mali otep! Cezar! Hahaha! Cezar!... Glejte Cezarja!”

James se je zavlekel v spalnico, legel je v posteljo in se bridko jokal. Tako je končala njegova junaška slava. Zelo žalostno je končala. Njegovi junaki, katere je mislil posnemati, niso nikdar doživeli tega. Začutil je, da je njegova oseba silno malenkostna in naravnost smešna. In ko je premišljeval o svojem porazu, je zaključil, da mora izvršiti samomor. Vzel je nož iz žepa, ga odprl in tipal po roki, katero žilo bi prerezal, da prej izteče njegova strahopetna kri. Toda ostrina noža ga je pretresla in spravljal je nož nazaj v žep. Potolažil se je s tem, da je trgovski pomočnik, ne pa vojak.

Njegova žena pa ni hotela molčati. Povedala je sosedom in svojim sorodnikom o Jamesovih ambicijah in njegovem porazu. In kadar so ga srečali, so se poklonili pred njim, salutirali in ga imenovali Cezarja. Sosedovi otroci so ga vsak dan pozdravljali: “Živio Cezar!”

Povest o njegovi nesreči je prišla tudi v prodajalnico čevljev. Njegovi tovariši in upravitelj so ga

pričeli klicati Cezar in to ime se ga je tako prijelo, da so tuje v prodajalnici mislili, da je to njegovo pravo ime. Končno se je James tako privadil novemu imenu, da je na vprašanje, kako se piše, odgovarjal: Julij Cezar.

Nekega dne je James vprašal župnika: “Ali ne mislite, da mora biti nekaj resnice na doktrini o naseljevanju duš v nova telesa?”

Župnik je previdno pogledal na vrata in pošepetal Jamesu na uho: “Da, nekaj takega bo — toda pazite se.”

James je bil tistega dne ves srečen. Z dela grede je stopil v zlatarno in kupil svoji ženi par uhanov na plačilne obroke. Na zavitek z uhani je zapisal: “Moji ljubljeni cesarici — Cezar’.”

UTRINKI.

Meščansko časopisje je napolnjeno zadnje čase s poročili o revoluciji v sovjetski Rusiji. Leninova vlada je pred padcem in vladni krogi v Washingtonu, Parizu, Londonu in drugod ugibajo, kdo bo nadomestil sovjetsko vlado. Kdo vruga, ako ne revolucionarji, ki so v boju proti sedanji vladi? To je vendar logično, ali ne?

Le, da poročila o velikanskih uporih v Moskvi in drugih pokrajinah Rusije niso potrjena iz ruskih uradnih virov.

Ni vse rusko delavstvo zadovoljno s sedanjim režimom. Ali na ljubo zaveznikom ne bodo vprizarjali revolucije.

Okoli generala Wrangla se zbirajo sedaj vsi carski generali in aristokratje, kajti on je edini njihov up. Drugi so splavali po vodi.

Dasiravno je sklenjeno med Rusijo in Poljaki premirje, poljski vojaški poveljniki še vedno nadaljujejo s sovražnostmi proti Rusiji.

Med litvinskim ljudstvom vlada veliko razburjenje radi okupacije Vilne, ki je za malo Litvinsko življenskega vprašanja; okupirana je bila po načinu, kakor Reka. Poljska vlada pa je dala izjavo diplomatičnemu svetu, da se je ta okupacija izvršila proti njeni volji. Čisto podobno se je vršilo z reško afero. Imperializem se razume na “trike” za dosego svojih namenov. Pokopal pa se bo, kadar bo ljudstvo hotelo, kadar izgine šovinizem iz narodove mase. Kakorkoli je današnji šovinizem umetno gojen, vendarle igra v roke imperialistom. Kakor v Italiji po premirju, tako je sedaj razvit šovinizem tudi v Poljski. Iztresenje delavstva pa bo tudi v Poljski prišlo prej ali slej.

V Halle, Saksonija, se je vršil zbor nemške neodvisne socialistične stranke, katerega je posetil tudi Zinovijev, načelnik eksekutivnega odbora ruskih sovjetov. Na kongresu nemške neodvisne socialistične stranke je propagiral za pridruženje k tretji Internacionali. Opozicija delegatov proti pridruženju je bila velika radi pogojev, ki jih je dal zadnji kongres tretje Internationale strankam, ki bi se k nji želele pridružiti. Večina poslancev neodvisne sociali-

stične stranke nasprotuje pridruženju, medtem, ko je večina članstva stranke za pridruženje. Stranka ima v parlamentu 81 poslanev in 900.000 članov. Pri zadnjih volitvah je dobila skoro 6.000.000 glasov.

Kakor se da razbrati iz raznih nejasnih in pri-stranskih poročil iz kongresa v Halle, se je nemška neodvisna socialistična stranka razdvojila. Levičarji, katerih voditelji so Dauming, Hoffmann in Otto Bass, so za pridruženje k moskovski Internacionali, medtem ko je desno krilo neodvisnih, pod vodstvom Ledebourja, Crispiana in drugih podvzelo akcijo za zблиžanje vseh socialističnih strank, ki stoje na približno enakem stališču kakor oni, v eno mogočno fal-lango svetovnega proletarijata na podlagi skupnega sporazuma. Desno krilo neodvisnih socialistov je sprejelo na svojem zborovanju po razdoru resolucijo, ki jo je predložil G. Ledebour, v kateri se izražajo simpatije ruskim boljševikom pri prizadevanju za doseg njihovih ciljev, obsoja pa njihovo taktiko "terorja in obstrukcije". Dokler ne dobimo o pote-ku zborovanja zanesljivejša poročila, ne moremo po-dati jasne slike o gibanju radikalnega delavstva v Nemčiji v pogledu vprašanja pridružitve k tretji In-ternacionali. Ko jih dobimo, bomo o stvari pisali obširnejše.

Kakor poročajo listi, je Henry G. Reed prejel brzozjavko, da je njegov brat John Reed umrl dne 17. oktobra tega leta v Moskvi. Nit življenja mu je pre-trgal tifus.

John Red je že prej enkrat "umrl", oziroma je bil umorjen, ko je skušal priti iz Rusije skózi Fin-sko nazaj v Združene države. Na meji pa so ga le za-sačili finski stražniki in ga aretirali. Pozneje mu je bil dovoljen povratak v Rusijo. Na zadnjem kon-gresu tretje Internationale je igral vlogo zastopni-ka ameriškega proletarijata.

John Reed je bil eden glavnih voditeljev levega krila v socialistični stranki in na njeni predzadnji konvenciji je poskušal vse, da pribori s svojo strujo vodstvo stranke, kar se mu ni posrečilo. Vsled te ponesrečene akcije je s svojo frakcijo organiziral komunistično delavsko stranko, ki jo je takoj ob ustanovitvi skušal združiti s komunistično stranko, ki je zborovala ob istem času v Chicagi. Rusi, ki so predominirali na konvenciji komunistične stranke, pa so odločno nastopali proti temu, da se dovoli Reedu in njegovi skupini vstop. Bili so za pristop posameznikov, nikakor pa ne kot celote. Raditega sta ostale dve komunistične stranke.

John Red je bil sotrudnik raznih ameriških ma-gazinov, posebno Liberatorja, kateremu je bil pred odhodom v Rusijo on glavni sotrudnik.

Mogoče je tudi ta vest o njegovi smrti zlagana, kakor je bila prva. Obvestilo o njegovi smrti je ba-je prejela njegova soproga, ki je potem brzozjavila njegovemu bratu Henriju v Portlant, Ore. Čez ne-kaj dni bomo dobili zanesljivejša poročila.

Ako hočete pripomoči socialistični agitaciji, razširjajte Proletarca. Pridobite mu vsaj enega no-vega naročnika.

Cene živlom padajo! Cene oblekam padajo! Cene materialu za gradnjo domov padajo! — Kje? V kapitalističnem časopisju! Nikjer drugje ne vi-dimo, da padajo cene življskim potrebščinam. Ali je to blufkanje tudi del kapitalistične volilne kam-panje — za kaline?

Glasovi iz našega gibanja.

SLOVENSKO DELAVSTVO V PENNSYLVANII NA DELU ZA SOCIALIZEM.

(Poroča Joško Oven, organizator J. S. Z.)

Dne 5. oktobra sem se nahajal v Imperialu, Pa., ki je precej stara premogarska naselbina. Slovenci imajo tu svoj Delavski dom in veliko moderno za-družno prodajalno. Imperialske Slovenci so mi ob-ljubili, da v kratkem skličejo shod. Vsled poman-kanja časa se pri njih nisem mogel ustaviti dalj ča-sa.

Dne 9. oktobra smo obdržavali shod v Canons-burgu, Pa., ki je bil povoljno obiskan. Po shodu smo organizirali socialistični klub.

Iz Canonsburga sem odšel na West Newton, kjer se je vršil shod 10. oktobra ob najboljši ude-ležbi, kar je lahko v ponos westnewtonskim sodru-gom. Nabralo se je \$23.21 v kampanijski fond, h klubu je pristopilo šest novih članov in prodalo se je precej literature.

Od tam sem odšel na Herminie, Pa., kjer je bil shod 17. oktobra. Podrobnosti o njem poročam pri-hodnjič. Ker v tednu pred shodom v Herminie ni-sem imel mnogo opravka v imenovani naselbini, sem se podal v Johnstown in tamošnji sodrugi so mi po-magali organizirati shod v Bon Airu, Pa.

Bon Air je mala slovenska premogarska nase-lbina, ki šteje kakih dvajset družin. Shod je bil uspe-šen in vdeležili so se ga menda vsi naseljenci. Po shodu se je ustanovil socialistični klub s šestnajsti-mi člani, na prihodnji seji pa pristopijo še ostali, vsaj tako so me zagotovili. Na shodu se je nabralo \$13.15 za kampanjski fond. Prihodnji teden (med 17. in 24. oktobrom) imamo shode v Conemaugh (čas sedaj ko to pišem še ni določen) in dne 24. oktobra v Sygenu, Pa.

Na potovanju imam priloko spoznati mnoge agilne sodruge, katerim gre zahvala, da se je širila in obvarovala socialistična ideja med slovenskimi premogarji skozi vse krize. Imen teh sodrugov ne bom navajal-dovolj je, da omenim njih delo in po-žrtvovalnost v boju za proletarijat.

Sodrugi naprej s shodi! Čas je kratek in dru-gi november je blizu. Sklicajte shode med tednom ali ob sobotih in za pojasnila glede govornika se obračajte do 28. oktobra na naslov: Joško Oven, 634 Main St., Johnstown, Pa.

Cleveland, O. — Kot je bilo že poročano, priredi slovenski socialistični klub št. 27, JSZ., kampanjski shod socialistične stranke, ki se vrši v soboto, dne

30. oktobra ob 8. zvečer v Božeglavovi dvorani (preje Birkova) na 6006 St. Clair Ave. Na tem shodu bosta govorila sodrug Joško Oven v slovenskem in sodrug John C. Willert v angleškem jeziku.

Par let je že minilo, odkar smo imeli priliko slišati govore raznih socialističnih govornikov. Shodi, ki so jih prirejale socialistične organizacije, so bili vedno dobro obiskani; udeležba na nekaterih je bila naravnost ogromna in zato je upati, da se bo tukajšnje delavstvo udeležilo tega shoda v kar največjem številu.

Dogodki, ki jih je prinesla in pospešila vojna, se vrste s čudovito naglico drug za drugim. Za delavstvo je važno, da jim pazno sledi in se iz njih uči spoznavati svoje naloge, svojo moč in da na podlagi tega pripravlja svoje organizacije še za uspešnejše delo za socializem.

Priznati je treba, da se ameriško delavstvo tega ne zaveda v toliki meri, kakor njegovi tovariši v evropskih državah in v Avstraliji; ekonomske in druge razmere ga v to še niso prisilile.

Mizerija, ki je posledica vojne, neznosni ekonomski položaj, v katerem se nahajajo ljudstva, zrahljana struktura sedanjega gospodarskega sistema, vse to peha družabni ustroj u čimdalje večji kaos, mase pa v bedo in pomanjkanje vseh potrebščin. V deželah, kjer je delavsko gibanje še slabo razvito in proletarijat nezaveden, je izkoriščanje še toliko večje.

Razdvojenost proletariata, medsebojen boj, cepitev delavskih organizacij v stranke, krila in strančice, vse to mu črpa moči v boju proti organizirani sili mednarodnega kapitalizma.

Konsekvence, ki izhajajo iz takih razmer, so navadno na eni strani skrajna ekstremnost, ki se je skoro vedno izkazala za pogubonosno, na drugi strani pa reakcija, ki se poslužuje za svoje namene vseh sredstev od provokatorstva do najhujših nasilij. Tisti, ki je boljše organiziran zmaga, četudi začasno.

Ako hoče delavstvo spoznati svojo moč, je predvsem potrebno, da pregleda svoje organizacije in v koliko so sposobne za boje. Če spozna, da je njegova organizacija šibka, je njegova sveta dolžnost, da jo utrdi, da ji pridobiva novih moči, da privede nezavedne, neorganizirane mase v organizacijo. Brez organizacije se ne more vršiti boja. Kdor misli drugače, vara samega sebe.

Socialistična organizacija v Ameriki kakor povsod drugod je organizacija razredno zavednega delavstva, ki se ne naslanja na kake dogme, ampak na nauke znanstvenega socializma. Ako ne bi bil socializem znanstven, bi sploh ne bil socializem. Zato tudi nima ničesar skupnega z verstvom, ki je dogmatično. Naloga socializma je, da proučava ekonomski in socialni položaj, v katerem se nahaja današnja družba in ga, kadar bodo razmere zrele, nadomesti s socialističnim sistemom, v katerega moramo priti, ker tako zahteva tudi družabni razvoj. Kadar zavlada, bo konec kapitalističnega sistema in s tem konec korupcije, imperializma in drugih družabnih bolezni, ki jih goji kapitalizem.

Socializem pa potrebuje za svoje cilje mase delavstva, mase, ki razumejo socializem in se zanj bore. Vse to se vrši z organizacijo zavednega delavstva. V namen pridobivanja novih pristašev socialistične misli se prirejajo shodi, razširja socialistično časopisje, knjige in brošure, vrše se predavanja itd. To je propagatorično delo.

In v ta namen, kakor že gori omenjeno, priredi soc. klub št. 27, JSZ., shod dne 30. oktobra. Agitirajte med clevelandskim slovenskim delavstvom, da se ga sleherni udeleži. Agitirajte tudi med ženstvom, da pride na to zborovanje. Za ženstvo je prišla doba, ko se mora za javno življenje zanimati ravno tako, kakor moški.

V nedeljo, dne 31. oktobra ob 7:30 zvečer pa priredi soc. pevski zbor Zarja svoj prvi koncert v tej sezoni v J. Grdinovi dvorani. Ta koncert ponovi tudi v Barbertonu, Ohio, tretjo nedeljo v novembru. Program te prireditve bo eden najbogatejših, kar jih je bilo še vprizorjenih od posameznega društva med nami v tem mestu. Ljubitelje petja vabimo, da se tega koncerta gotovo udeleže. Prijetno je preživeti par uric ob nasladah lepega petja in tega bo dovolj na priredbi Zarje.

A. G.

La Salle, Ill. — Morda naša naselbina res nima imenitnega imena, kakor trdi znani T. Terbovec v eni zadnjih števil "G. S.". ampak Slovenci si nismo izbrali to ime, niti nimamo ničesar proti njemu. Čisto mogoče je, da se Tone moti glede slave imena, katerega najbrže niti ne pozna. La Salle pa ostane La Salle, pa če je komu ljubo ali ne.

Izgleda, da je list "G. S." pripravljen preleteti vsako stvar v svojih kolonah, samo da nese. Ko sem prejel številko "G. S." z dne 8. okt., skoro nisem verjel svojim očem. Tako lepa reklama je bila priobčena za kandidate republikanske stranke. Hardinga in Coolidgea, najbrže, ker sta sedaj kar naenkrat postala "delavska" kandidata.

Jaz sem napravil svojo sodbo. Dasiravno zastopnik in naročnik omenjenega lista, bom od danes naprej pretrgal vse stike z njim. Ne maram podpirati neznačajnosti in ne tistih, ki v najvažnejših časih zataje simpatije do delavstva.

Upam, da je naše delavstvo že toliko zavedno, da bo naš sedaj spoznalo, kateri listi so in kateri niso njegovi prijatelji. Kar se mene tiče, lahko omenim, da bom ravno tako odslovil Proletarca ali Prosveto, ako bi zatajila delavski boj.

Še nikdar ni bil boj delavstva za njegove interese tako ljut kakor v teh časih. Pa pride list, kakor je G. S. s svojo dvorezno taktiko, in priporoča volilcem, naj glasujejo za svoje največje sovražnike. Zato rečem: La Salle ostane La Salle, za liste, ki se predačajo izkoriščevalcem delavstva, pa se ne bo nihče lasal.

Da ne pozabim sporočiti: ni naša naselbina tako slaba, tako mrtva in pusta, kot jo slikajo nekateri. Gihliemo tudi mi in še precej aktivno zadnje čase. V tem se posebno odlikuje naš socialistični klub, v katerega je na zadnji seji pristopilo 14 članov. Imeli

smo tudi socialističnega govornika sodruga J. W. Harrya, ki nam je v jasnih besedah podal sliko, kaj pomeni glasovati za kandidate starih strank. Žal, da udeležba na shodu ni bila taka, kot bi morala biti.

Ako bi mogel govoriti z vsemi delavci, ki so še nezavedni, bi jim dejal: "Izbite si iz vaših glav staro frazo: "Kar je bil moj oče in kakor je delal on, bom tudi jaz." — Ravno to večno posnemanje skozi stoletja je največja ceklja človeškemu napredku. Moderen človek posnema svoje prednike, kar je bilo v njih dobrega, a pri tem ne pozabi, da si mora sam pridobivati novih izkušenj, novega znanja. Ako bi človeštvo od vsega svojega postanka samo posnemalo prednike, bi ostali še vedno divjaki.

Ako je tvoj oče glasoval pri volitvah za nazadnjaške stranke, ni treba, da bi ga v tem posnemal tudi ti. Dne 2. novembra naredi križ v krogu, ki označuje kandidate socialistične stranke in s tem boš en korak v napredku dalje. Z glasom za socializem boš zadal mnogo večji udarec kapitalizmu, kakor pa si ga zadal kajzerju pri nakupu bondov.

Prijatelji, združimo se v boju za interese delavstva. Oklenimo se socialistične organizacije, dvoobraznim izdajalcem delavstva pa pokažimo naše zaničevanje.

Vencel Obid.

Cleveland-Collinwood, Ohio. — Do volitev 2. novembra je le še malo časa. Ker so važne, za delavstvo ni vseeno, kdo bo izvoljen. In ker delavstvu ni vseeno, se bori, kar je zavednega, za zmago svojih kandidatov. Vprašanje pa je, ali se dovolj veliko število delavstva zaveda, da dne 2. novembra lahko pripori veliko zmago? Najbrže še ne. Stare stranke obljubljajo delavstvu vse mogoče in nemogoče stvari in čisto verjetno je, da bo veliko število delavstva še oddalo svoje glasove za sebi sovražne stranke, ker verujejo njihovim obljubam. Ogromne svote bodo zapravile demokratska in še več republikanska stranka v tej volilni kampanji. Obe sta financirani od privatnih interesov in sicer zato, da bodo branile, oziroma varovale te interese. Kljub temu delavstvo verjame obljubam kapitalističnih politikov, dasi ravno se ponavljajo ob vsakih volitvah.

Prepričan sem, da bo vsak čitatelj tega lista vedel, kaj mu je storiti 2. novembra. Rezultat glasovanja pa bo pokazal, v koliko je narasla naša armada.

Naša dolžnost še nikakor ni storjena, ako samo glasujemo z socialistične kandidate. Iti moramo med maso, med naše sodelavce, in jih pridobiti, da gredo na volišče z istim ciljem, kakor mi. Socialistična agitacija je naša glavna naloga.

Ker že omenjam agitacijo, se hočem dotakniti tukajšnjega kluba. Kot mi je znano, se je pred par meseci zopet obudil, toda pravega življenja v njem še vedno ni opaziti. Od svoje strani sem se trudil, da bi prišel v stike s somišljeniki in udeleževal sem se sej, ki bi se imele vršiti, toda moram priznati, da sem bil večkrat sam. Zato apeliram na tiste sodruge, ki imajo v rokah vodstvo kluba, naj gredo energičneje naprej z agitacijo, da se socialistična organizacija v naši naselbini zopet utrdi. V zadnjem imeniku klubov, ki je bil priobčen v Proletarcu, nisem opazil

imena tajnika kluba. Dobro bi bilo, da se stvar sporoči. Nadalje priporočam, naj se od strani tajnika kluba piše na vse naročnike tega lista, da pridejo na klubov sestanek. Na ta način je upati, da bo vdeležba boljša in se bo lažje pričelo z aktivnejšim delom.

Teh vrstic nisem napisal s slabim namenom in prosim, naj se nihče ne čuti vsled njih užaljenega. Moj namen ni, da bi katerega žalil, ampak potrebno se mi je zdelo opozoriti vse tiste, ki so morda pripravljani delati, da je čas prijeti za plug in orati, kot smo orali nekoč v naši naselbini. Nadalje je zelo potrebno, da se nekoliko bolj zanimamo za edini slovenski socialistični list Proletarec. Čimvečje število agitatorjev za ta list, večji bodo uspehi.

Zato, prijatelji sodrugi, postanimo aktivnejši v delu za socializem v tukajšnji naselbini. Poskusimo organizirati agitacijski shod pred volitvami. Naj ne manjka pri delu nikogar in ne zanašajmo se na posameznike. Kooperirajmo vsi drug z drugim in uspehe bomo sigurno dosegli.

J. F. D.

Sodrugi J. R. Shprohar iz Irwina, Pa., poroča, da se ustanovi v Irwinu socialistični klub. Tiskovine za ustanovitev kluba je že prejel. Somišljeniki v Irwinu, pristopite v obilnem številu!

Pred kratkem se je reorganiziral socialistični klub v LaSalle, Ill. Tajnik kluba je Vencel Obid, ki je bil že prej delaven sodrug v tej naselbini. Sodrugi v La Salle, naprej!

Kakor v La Salle, tako se je reorganiziral socialistični klub tudi v Waukeganu. Njegov tajnik je Frank Nagode, tudi eden naših starih aktivnih sodrugov. S tem korakom pride Waukegan zopet v vrsto agitacije in dela za našo stvar.

Kar se je zgodilo v Waukeganu in La Salle, to se je zgodilo tudi v Canonsburg, Pa., kakor poroča naš organizator soodr. Joško Oven. Tudi tam se je klub ponovno organiziral in šteje več članov.

Dne 17. oktobra se je vršil kampanjski shod kluba št. 1 v Narodni dvorani. Shodu je predsedoval F. Godina. Govorili so sodrug H. E. Wickwire v angleškem jeziku, Peter Kokotovič v srbo hrvaškem in Jože Zavertnik in F. Zajec v slovenskem jeziku. Vdeležba ni bila taka, kot se je pričakovalo in kot bi morala biti v naselbini, kakor je čikaška. Nekaj udeležencev se je priglasilo za pristop v socialistični klub in Proletarcu se je dobilo nove naročnike.

ZA CHICAGO.

Socialistična stranka v Cook County priredi v nedeljo dne 31. oktobra velik manifestacijski pohod za osvoboditev Debsa. Pohod, o katerem se računa, da se ga vdeleži nad 100,000 strokovno in industrialno organiziranega delavstva, se začne pomikati z dveh krajev in bo vodil do Carmens Halle, vogal Van Buren in Ashland Boulevard, kjer se vrši v dvorani velik javen shod. Prvi del tega pohoda se bo zbiral na Ogden in Kedzie avenues, pred Work-

men's Circle Labor Licejem in bo korakal po Kedzie ave do 16te ulice, tam bo krenil po 16ti cesti do Central Park ave. do 12. ceste, nato na Taylor str., na Pauline st. in na Van Buren do dvorane. Drugi del se bo zbral pred Forward dvorano, na Blue Island ave. in 12ti ulici in bo odkorakal po Paulina ulici do Van Buren in do dvorane.

Ob tej priliki bo razdala organizacija tudi 5 milijonov kampanjskih letakov.

Želeti je, da se naši sodrugi vdeležijo tega pohoda do zadnjega moža. Začetek pohoda na obeh krajih bo ob 2. popoldne.

UDELEŽITE SE VELIKEGA KAMPANJSKEGA SHODA,

ki ga priredi slov. soc. klub št. 184 iz Lawrence V SYGENU, PA.

v nedeljo dne 24. oktobra ob 1. popoldne.

Govorila bosta sodrug Joško Oven o predsedniški kampanji in sodrug John Terčelj o potrebi organizacije in o socialistični literaturi. Agitirajte za ta shod. Vse jugoslovansko delavstvo v tem okolišu naj se ga udeleži polnoštevilno. — Odbor kluba št. 184.

NAROČNIKE,

ki jim je potekla naročnina, prosimo, naj jo kakor hitro mogoče poravnajo. Vsled obilega dela z volilno kampanjo nam sedaj ni mogoče razpošiljati tirjatev. — Poglejte v oklepaj poleg vašega naslova, in ako je številka v njem manjša, kakor je tekoča številka Proletarca, je to znamenje, da vam je naročnina potekla. Pošljite poleg svoje še eno novo naročnino. — Upravišтво.

ZA CLEVELAND, O.

Jugoslovanski socialistični klub št. 27 J. S. Z. priredi v soboto večer dne 30. oktobra velik javen ljudski shod, na katerem bo govoril sodrug Joško Oven o predsedniških volitvah. Shod se vrši v dvorani R. Božeglava (preje Birkova dvorana) 6006 St. Clair ave. Začetek ob 8. zvečer.

Slovenski delavci v Clevelandu in okolici, ta dan vsi na ta shod!

Odbor jugosl. socialist. kluba št. 27 J. S. Z.

NAROČNIKOM V DETROITU.

Ker se v Detroitu vse hišne številke spremenjuje, prosimo naše naročnike, naj nam te spremembe sporoče, kakor hitro pridejo v veljavo. Obvestite nas potem dopisnice na kateri naznanite prejšnji in novi naslov, ali pa sporočite spremembo sodrugu L. Urbančiču, 250 Frederick Ave. — Upravišтво.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRJA, 310 First Ave. — Ker se na klubovih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležuje sei. Pripeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji. John Kresse, 396 4th Ave.

Slov. delavska

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.

podporna zveza

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRICH, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZOENI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 5315 Butler St., Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

FOROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135, West Mineral, Kans.

1. porotnik: BRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSEIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštah, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, JSZ. se vrši dne 13. novembra (drugo soboto v mesecu) v klubovih prostorih na 424 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se seje polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov. Organizator.

SEJE KLUBA ŠT. 1, JSZ.

v Chicagi se vrše vsaki tretji petek v mesecu v dvorani SNPJ. na 2657 So. Lawndale Ave. Pridobivajte kluba novih članov in socializmu novih bojnikov. — Poleg rednega dnevnega reda imamo na naših sejah tudi diskuzije o važnih dnevnih vprašanjih. Ako še niste član, vas bo poset ene naše seje prepričal o potrebi socialistične organizacije, postali boste član in prihajali redno k sejam, kakor naši drugi člani. Organizator.

Finančno poročilo o poslovanju med glavnim uradom S. D. P. Z. in krajevnimi društvi za mesec julij, avgust in september 1920.

Štev. dr.	za mesec julij		za mesec avgust		za mesec september	
	uplačano	izplačano	uplačano	izplačano	uplačano	izplačano
1.	\$193.96	\$137.00	\$197.24	\$113.00	\$213.35	\$ 60.00
2.	148.03	91.00	141.17	38.00	117.56	89.00
3.	118.34	48.00	123.30	18.00	116.80	56.00
4.	106.03	88.00	110.31	13.00	114.53	104.00
5.	157.39	117.00	160.00	—	158.73	51.00
6.	18.04	—	18.04	—	18.04	—
7.	124.78	203.00	125.07	153.00	128.56	141.00
8.	8.13	—	—	—	—	—
9.	76.81	—	73.78	31.00	68.30	48.00
10.	130.00	148.00	133.32	57.00	126.28	149.00
11.	118.57	24.00	120.94	146.00	123.01	61.00
12.	24.52	510.00	23.61	20.00	23.61	—
13.	120.25	128.00	120.75	49.00	126.65	182.00
14.	100.17	15.00	112.69	32.00	107.97	—
15.	62.63	673.00	60.62	18.00	57.72	150.00
16.	26.08	30.00	27.48	96.00	27.44	70.00
17.	19.93	—	19.93	300.00	—	—
18.	121.16	48.00	115.44	—	115.52	12.00
20.	47.66	27.50	47.95	27.00	47.95	43.00
21.	77.36	24.00	84.38	18.00	70.76	—
22.	153.55	68.00	179.03	74.00	169.36	93.00
23.	280.36	205.00	259.13	550.00	258.73	450.00
24.	96.84	—	91.84	21.00	88.84	72.00
25.	195.08	70.00	209.83	80.00	203.38	85.00
26.	91.90	117.00	87.71	139.00	87.91	62.00
27.	30.36	20.00	37.20	24.00	36.53	—
29.	90.57	54.00	88.69	400.00	84.37	210.00
30.	180.34	112.50	179.74	134.00	182.27	91.50
31.	15.26	14.00	16.96	—	17.17	—
32.	40.56	—	40.56	200.00	40.56	—
33.	122.20	73.00	117.75	74.00	114.65	245.00
34.	64.36	15.00	64.36	21.50	64.36	—
35.	135.60	131.00	116.60	—	116.60	62.00
36.	116.55	77.00	115.47	92.00	125.43	32.00
37.	37.50	84.00	42.61	48.00	39.00	105.00
38.	197.79	295.00	200.39	110.00	192.27	141.00
39.	42.94	—	46.87	—	38.06	76.00
40.	60.85	27.00	63.22	—	62.07	135.00
41.	271.53	76.00	241.25	48.00	249.11	331.00
42.	112.48	42.00	104.39	—	121.24	—
43.	19.76	17.50	16.38	17.00	19.90	8.50
44.	62.75	291.00	63.03	—	60.08	—
45.	100.29	264.50	104.85	18.00	104.92	—
46.	28.86	—	29.36	—	28.86	—
47.	54.98	43.00	61.83	—	76.84	16.00
48.	37.96	17.00	38.12	—	38.12	—
50.	231.79	48.00	213.05	271.50	222.83	210.00
51.	263.73	—	284.94	38.00	265.19	50.00
52.	5.16	—	13.07	—	11.05	—
53.	25.83	—	30.06	29.00	28.05	250.00
55.	11.62	—	24.17	—	24.70	—
56.	258.54	25.50	256.65	73.00	256.65	114.00
57.	16.39	—	12.91	14.00	12.91	31.00
58.	36.96	26.00	34.36	26.00	34.36	47.00
59.	64.20	48.00	61.86	—	58.19	—
60.	244.57	105.00	239.19	62.00	243.89	266.00
61.	54.09	—	54.00	42.00	50.89	—
62.	112.23	31.00	115.91	5.00	85.16	10.00
63.	7.12	—	7.12	—	7.12	—
64.	111.89	78.00	116.12	6.00	108.52	26.00
65.	57.77	115.00	60.43	117.00	59.10	22.50
66.	133.69	94.00	116.00	68.00	151.62	49.00
67.	45.88	18.00	39.70	—	40.28	17.00
68.	87.11	—	88.54	62.00	91.13	113.00
69.	54.08	—	52.83	—	46.75	13.00
70.	26.76	—	26.76	—	26.76	—
71.	76.33	10.00	49.43	—	53.80	—
72.	60.60	32.00	75.00	50.00	65.90	—
73.	76.81	17.00	83.80	10.00	80.03	—
74.	21.83	—	21.83	—	21.83	—
75.	23.87	6.00	23.58	—	23.58	—
76.	7.04	34.00	5.35	200.00	8.88	—
78.	26.59	—	27.19	—	20.53	45.00
79.	112.16	102.00	114.73	62.00	119.05	—
80.	24.13	—	24.13	10.00	22.55	—
81.	58.37	72.00	58.37	66.00	57.13	148.00
82.	129.15	186.00	123.53	127.50	126.71	597.00

Štev. dr.	za mesec julij		za mesec avgust		za mesec september	
	uplačeno	izplačeno	uplačeno	izplačeno	uplačeno	izplačeno
83.	56.27	16.00	56.27	64.00	56.27	65.00
84.	35.16	—	35.16	180.00	35.16	60.00
85.	37.89	13.00	37.89	17.00	37.89	—
86.	47.41	14.00	47.14	—	47.14	48.00
87.	16.68	63.00	16.68	110.00	16.68	35.00
88.	58.11	—	55.30	97.00	55.30	72.00
89.	49.33	72.00	48.98	21.00	46.82	—
90.	42.59	—	41.35	—	41.32	28.00
91.	68.25	—	68.25	—	68.25	—
92.	82.36	92.00	82.10	111.00	87.44	145.50
93.	33.57	19.00	33.07	14.00	34.07	85.50
95.	37.08	—	38.08	—	38.08	—
96.	38.28	—	33.35	—	33.35	—
97.	33.47	43.00	33.47	—	33.47	54.00
98.	23.98	—	23.98	10.00	27.94	8.00
99.	82.36	32.00	64.41	93.00	75.88	—
100.	252.56	11.00	243.02	10.00	351.03	82.00
101.	59.85	—	68.69	56.00	62.94	29.50
102.	57.18	—	51.18	10.00	54.13	—
103.	17.03	—	16.10	—	16.10	—
104.	52.91	—	52.16	—	52.16	20.00
105.	74.44	—	74.41	45.00	80.43	57.00
106.	39.22	—	40.74	499.75	40.74	19.00
107.	61.17	—	63.62	19.00	66.49	13.00
108.	127.20	15.00	126.12	—	119.72	34.00
109.	49.26	—	49.26	—	46.50	25.00
110.	27.36	38.00	27.36	30.00	25.93	20.00
111.	84.68	—	81.23	10.00	82.13	—
112.	77.67	—	64.89	66.00	76.82	40.00
114.	24.56	—	23.56	—	23.56	—
116.	124.49	66.00	124.71	31.00	117.90	55.00
117.	341.13	100.00	318.59	93.00	346.74	344.00
118.	34.94	59.00	34.94	—	34.94	—
119.	40.70	119.00	41.34	56.00	37.74	73.50
120.	62.10	80.00	60.50	29.00	60.50	—
121.	73.07	—	73.07	—	71.36	32.00
122.	31.83	9.00	29.36	837.00	30.87	18.00
123.	89.48	—	90.00	64.50	91.12	22.00
124.	36.49	—	39.36	—	39.36	—
125.	78.91	74.00	71.71	—	70.11	—
126.	283.86	71.50	304.25	47.00	298.50	44.00
127.	33.65	—	36.65	—	32.55	19.00
128.	105.21	21.00	103.43	—	108.26	21.00
130.	145.52	133.50	149.54	79.00	150.97	2.50
131.	73.92	115.00	80.70	88.00	76.05	69.00
132.	18.00	15.00	2.19	—	—	—
133.	45.53	500.00	41.70	—	45.75	—
134.	63.87	—	64.62	—	67.17	—
135.	15.88	—	15.88	—	15.88	—
136.	13.20	23.00	—	—	13.10	—
138.	22.10	16.00	23.14	16.00	21.72	—
139.	105.92	—	110.50	15.00	111.11	—
140.	24.72	—	28.68	—	28.06	250.00
141.	59.50	123.50	57.51	36.50	56.49	15.00
142.	55.98	—	53.71	147.00	54.51	64.00
143.	56.04	15.00	54.07	540.50	54.07	8.50
144.	58.05	62.00	61.00	122.00	63.92	62.00
145.	104.35	6.00	119.84	20.00	117.55	—
146.	42.74	—	40.17	—	45.09	—
147.	68.87	11.00	68.62	—	72.15	22.00
148.	48.30	—	44.04	262.00	46.60	—
149.	53.64	500.00	53.59	7.00	54.19	—
150.	53.96	—	56.90	—	54.31	9.00
151.	72.45	26.00	68.85	14.00	72.57	—
152.	85.25	—	88.85	346.00	85.45	—
153.	40.95	—	39.61	500.00	43.28	52.00
154.	77.39	46.00	77.37	108.00	77.37	58.00
155.	61.97	62.00	50.17	24.00	50.17	—
156.	21.73	12.00	53.79	—	31.95	—
	\$11,460.92	\$8,166.00	\$11,419.34	\$9,463.75	\$11,491.62	\$7,599.50

**SPREMEMBE PRI DRUŠVIH S. D. P. Z. V MESECU
SEPTEMBRU 1920.**

1. Prestopili: Ivana Smrekar, 3510. Na potnih listih v inozemstvo: Frank Šega, 5858; Frank Hercog, 390. Črtan: 5874.
2. Zopet sprejeti: Ivan Glavač, 8572; Jožef Tomažin, 3955.
3. Suspendirani: Štefan Koren, 11516.
4. Noco pristopili: Frank Kladnik, 11811.

5. Suspendirani: Milan Popovich, 4569; Milan Kočvar, 1635.
10. Črtan: Ludvik Zelle, 6254.
13. Zopet sprejeti: Anton Ferlin, 6065. Črtani: Ivan Lindič, 5077. Prestopili: Ivan Kranjevič, 8417; k štev. 117. Jožef Kulovec, k štev. 144.
14. Novo pristopili: Jakob Šumar, 11815.
18. Zopet sprejeti: Anton Remus, 10558; Marija Lekšan, 10572. Suspendirani: Ivan Gabrenja, 10559;

- Ana Gabrenja, 10568; Martin Peršin, 10563; Anton Peršin, 10576.
21. Zopet sprejeti: Peter Jenčič, 9882. Suspendirani: Alojzij Kokalj, 9658. Prestopili: Jakob Zupanc, 9311; k dr. štev. 16.
23. Črtani: Jožef Gospodaršič, 619; Jožef Zakrajšek, Iv. Zupan; Gašper Jerman, 2572; Fr. Sladič, 7795; Julijus Poše, 4524. Prestopili: Frank Gosar, 4523; k štev. 1.
24. Novo pristopili: Šimon Krajec, 11813; Jakob Petrich, 11812. Suspendirani: Stefan Crnko, 1012.
25. Suspendirani: Ivan Kmetič, 2023.
29. Črtani: Valentin Arh, 6356.
30. Zopet sprejeti: Iv. Zeleznikar, 5879.
36. Novo pristopili: Stanislav Počkar, 11833.
37. Črtani: Fr. Ausec, 4968.
38. Suspendirani: Iv. Turk, 6059.
40. Prestopili: Frank Gorta, 3189; k štev. 107; Matvez Poverk, 2923; k štev. 51; Fr. Bukšek, 3007; Ludvika Bukšek, 7638; k štev. 34.
41. Zopet sprejeti: Tedy Bodovinac, 11107; Jožef Cuvajda, 5711; Marija Blatnik, 2652; Andrej Mave, 3124; Anton Lindič, 3912; Frančiška Sever, 3086; Krist Mestnik, 4014; Jurij Sever, 1953; Fr. Kostelic, 1763; Frančiška Tomažin, 9008; Iv. Perko, 9119. Suspendirani: Aloj. Zorc, 9070; Frančiška Požnik, 6107; Anton Zeleznik, 9060; Iv. Debelak, 2486; Fr. Potrebuješ, 4396; Fr. Razengar, 2614; Matt Ušeničnik, 3026; Fr. Rodiš, 2414; Iv. Mencin, 1754; Uršula Gorišek, 3085; Marija Pohne, 2077; Uršula Kostelic, 9096; Pavlina Skerl, 9093; Ana Zeleznik, 9091. Črtani: Fr. Mesojedec, 11169; Iv. Skrl, 9065; Nikolaj Bračeha, 9078; Aloj. Gorenc, 9107; Andrej Ule, 9058.
42. Novo pristopili: Jožefa Šetina, 11816; Jerica Gabrovec, 11817. Zopet sprejeti: Fr. Kristan, 716; Fr. Rakovič, 774; Rozalija Rakovič, 2585. Suspendirani: Angela Cenkar, 7328. Črtani: Pavel Zorko, 9567.
43. Zopet sprejeti: Iv. Verhovčnik, 9134.
44. Suspendirani: Valentin Veber, 8807.
45. Suspendirani: Andrej Vudlan, 467.
47. Zopet sprejeti: Iv. Peldan, 5139; Bernice Peldan, 6214; Walter Mevish, 11387. Suspendirani: Karol Razberšek, 8736.
50. Zopet sprejeti: Rudolf Blažič, 9283; Martin Zapada, 9226. Črtani: Karol Zafuta, 9298; Fr. Lipoglav, 9341.
51. Zopet sprejeti: Mihael Lukner, 2069; Albert Marinič, 4526; Anton Leskovec, 8983; Jožef Terskan, 9045; Ignac Russ, 9748; Giulio Del Gandijo, 11683. Suspendirani: Matija Kuber, 4068; Jožef Razperger, 4274; Mihael Telič, 4543; Urban Stražišar, 5197; Anton Stušek, 8992; Gregor Plešničar, 9068; Luka Loboda, 4659; Aloj. Lipanja, 9040; Miroslav Meden, 11709; Fr. Gorenc, 5104; Marija Stušek, 9022. Črtani: Ignac Zupančič, 9017; Anton Jevšvar, 4375. Prestopili: Jožef Hribar, 5304; k štev. 10.
56. Prestopili: Jožef Arh, 8725; k štev. 60. Črtali: Aloj. Hlaser, 3566; Iv. Šetina, 4018.
59. Prestopili: Iv. Smole, 1329; k štev. ?
60. Zopet sprejeti: Andrej Miklavčič, 4657.
61. Suspendirani: Stanko Bodlovič, 6063; Stojko Bodlovich, 4764.
62. Suspendirani: Frančiška Pirnat, 4753; Antonija Lovko, 11172; Marija Mežnarič, 5700; Marija Hrovatin, 4712; Jožefa Sestak, 4830; Julija Jenko, 6205; Fannie Skufca, 4781; Marija Starc, 4816; Agnes Žagar, 3207; Anna Strle, 3296; Marija Bačnik, 3115; Reza Žele, 2794; Marija Urbas, 2797; Antonija Humar, 11382; Frances Okoren, 3908; Zala Bogovič, 6366.
64. Suspendirani: Jakob Zamernik, 9648.
66. Zopet sprejeti: Iv. Schenk, 6216; Ludvik Schenk, 6215; Marija Schenk, 10474; Jožef Žirngaist, 6140; Marija Žirngaist, 5993. Suspendirani: Jožef Zokel, 10413; Iv. Roycht, 10460; Ivana Royht, 104637. Črtani: Jakob Cretnik; 10417; Marija Čretnik, 10431. Prestopili: Iv. Meglič, 10425; k štev. 65; Jožef Volčansek, 10412; k štev. 88.
67. Črtani: Pavel Sorakič, 4888.
69. Suspendirani: Iv. Slapar, 7986; Fr. Lokovšek, 9210; Marko Jurčič, 8006; Anton Blaškovič, 8007;
76. Zopet sprejeti: Iv. Menart, 11520.
81. Suspendirani: Ivan Henigman, 5283.
82. Zopet sprejeti: Frank Slapko, 1972. Suspendirani: Matija Oresnik, 2862.
88. Prestopili: Frank Furlan, 6227; k štev. 65.
92. Novo pristopili: Frank Simončič, 11821; Ivan Lipovšek, 11822.
96. Črtani: Frank Zakubovec, 6447.
98. Novo pristopili: Ignac Kukman, 11828.
99. Zopet sprejeti: Fr. Zabret, 11514.
100. Zopet sprejeti: Ignac Blatnik, 6492; Frančiška Blatnik, 6, 6456; Jožef Kostelic, 11708.
102. Suspendirani: A. Božar, 8853.
105. Novo pristopili: Marija Pavlič, 11823.
108. Suspendirani: Iv. Draženovič, 10084; Jožef Petrič, 10096; Milan Draženovič, 10102; Amalia Petrich, 2896. Črtani: Iv. Vidmar, 10095.
110. Suspendirani: Iv. Lovša, 10193.
112. Zopet sprejeti: Jernej Luzar, 10176; Anton Zrinc, 11365; Uršula Grom, 2871; Martin Mali, 11202; Josepina Luzar, 11216. Suspendirani: Jožef Turbas, 10183; Mihael Klopčič, 10204; Terezija Furbas, 10215; Marija Klopčič, 10314.
116. Suspendirani: rank Sever, 7197; Angela Gaburi, 7596.
117. Spremembe vemsecu augustu. Suspendirani: Stanley Torrand, 11641; Štefan Gross, 7117; Mihael Rebrnik, 7184; Fr. Rebrnik, 7213; Iv. Suhadolnik, 7238; Anton Homar, 7302; Pavla Rebrnik, 7205; Marija Rebrnik, 7253. Prestopili: Angelo Fessaro, 11090; Fr. Rymbesa, 7284, Viktorija Rymbesa, 7280.
117. Spremembe v septembru. Novo pristopili: Aloj. Grum, 11818; Fred Nookes, 11829.
- Zopet sprejeti: Stanley Torrand, 11641; Štefan Gross, 7117; Mihael Rebrnik, 7184; Fr. Rebrnik, 7213; Anton Homar, 7302; Pavla Rebrnik, 7205; Marija Rebrnik, 7253, Iv. Suhadolnik, 7238. Umrli: Josip Turk, 7298. Prestopili: Wolkar Semansky, 11187 k štev. 44.
120. Črtani: Mihael Borich, 10771.
121. Umrli: Ivan Lukan, 8909.
122. Prestopili: Fr. Kruhar, 7704; k štev. 101.
123. Črtani: Frank Urh, 7771.
125. Odstopili: Iv. Vertačnik, 8257.
126. Zopet sprejeti: Fr. Carman, 6959; Ivan Dolšak, 6833; Jožef Znidaršič, 6878.
- Suspendirani: Jožef Burja, 6840; Ivan Zaman, 10578; Ivan Horvat, 6846; Ivan Drempetič, 6908; Ivan Prudič, 4048; Anton Kužnik, 6956; Anton Arnes, 10758.
128. Novo pristopili: Magdalena Klemenc, 11824.
133. Novo pristopili: Anton Videtich, 11825.
- Suspendirani: Iv. Stubler, 11235; Ant. Horvat, 9421; 9421; Marija Tomšič, 9445; Marija Riglav, 9443.
139. Novo pristopili: Marija Previč, 1127.
144. Novo pristopili: Doroteja Sarec, 11819. Zopet sprejeti: Jakob Oblak, 8255.
145. Novo pristopili: Peter Zalc, 11826. Zopet sprejeti: Jožef Govednik, 7352; Filip Možina, 7367; Suspendirani: Jožef Eržen, 7383.
146. Zopet sprejeti: Anton Regant, 10934; Marija Jerala, 8352.
147. Novo pristopila: Marija Oražen, 11814.
148. Novo pristopila: Marija Galičič, 11830.
152. Suspendirani: Jurij Horvat, 11118.
- S sobratiskim pozdravom Blas Novak, tajnik.

O ČASOPISJU.

Kapitalistično časopisje uravnava svojo pisavo po obzirih za svoj dobiček in za dobiček onih, katerim služi: Kapitalistov.

Kapitalističen list ima vedno bogate vire. Kapitalisti vedo, kako dobro je zanje, če seje tisk

nevednost, zmedenost in prazno radovednost med ljudstvom. Tisočak, vtaknjen v tak list, jim pri naša po deset tisočakov dobička; milijon, vložen v kapitalistično časnikarsko podjetje, rodi nove milijone.

Delavski list ne more vpraševati: Kaj mi nese?

Zanj je merodajno edino vprašanje: Česa je treba delavstvu? Kaj koristi delavstvu?

Delavski list mora pisati resnico, tudi če si nakoplje s tem sovražstvo. Zato se mu nikdar ne odpirajo tisti viri, iz katerih teče bogastvo v kapitalistična uredništva in upravnništva.

Če pa list pošteno služi delavstvu, ima delavstvo zaradi sebe moralno dolžnost, da vzdržuje svoje glasilo in skrbi za njegov razvoj. Kajti korist delavskega tiska je korist delavskega razreda.

Slika kaže, kaj pomeni, če uživате nepoznane gobe.

Ravno takih posledic se ne ubranite, ako kupujete NEPOZNANA ZDRAVILA. Nevarne gobe so vedno vabljive. Njih raznolična boja je zapeljiva za nepremišljene ljudi, kakor so ničvredne preparacije z nesmiselnimi imeni in znamkami past za ljudi, ki se jih lahko vara.

Toda modri ljudje kupujejo samo zdravila, ki so šla skozi preizkušnjo časa. Če trpe valed slabega teka, na zapeki, vetrovih v želodcu, glavobolu, nervoznosti in drugih želodčnih neredih, gredo v lekarno in kupijo edino

ORIGINALNO TRINERJEVO GRENKO VINO

ki ga je preiskusilo tisoče in tisoče pacientov skozi zadnjih trideset let in ga pronašli za popolnoma zanesljivo sredstvo.

Trinerjevo grenko vino je zanesljiv prijatelj. Steklenica, znak in ime so enostavni, toda notranja tvarina je bogata. Ponaredbe samo povečajo pravo vrednost pristnega Trinerjevega grenkega vina. Podobna imena ne naredijo podobna zdravila. "Doe's Horke Vino" ni Trinerjevo grenko vino. Trinerjevim zdravilom so priznana najvišja odlikovanja, zlate medalje in grand prix, na mednarodni razstavi v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju, San Franciscu, Panami itd. — Ponaredbe ne morejo pokazati katero takih znamenj.

Trinerjevo grenko vino je jako okusno in deluje brez bolečin. Ono izčisti čreva, pomaga prebavi in povrne tek.

Vsak lekarnar in trgovec z zdravili ima Trinerjeva zdravila v zalogi.

Joseph Triner Company

1333-45 SOUTH ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

POZOR ROJAKI V CHICAGU

Slov. dramatično društvo v Chicagu najuljudneje vabi vse rojake v Chicagu in bližnji okolici k predstavi

DESETI BRAT,

ljudski igri s petjem v 5. dejanjih,

katero vprizori 31. oktobra t. l. v Č. S. P. S. dvorani, 1126-30 W. 18th St. Pričetek točno ob drugi uri popoldne.—Po igri prosta zabava in ples. Sodeluje Peter Ahačičev orkester. Vstopnina: za odrasle 75c, za otroke od 6.—14. leta 15c. Za lačne in žejne bo najbolje preskrbljeno.

Rojaki, udeležite se te krasne predstave, ki je povzeta iz življenja slovenskega ljudstva! Ne bo vam žal. ODBOR.

ZDRAVITE BOLNE

narave edini način

Milijoni danes vedo, kako ohraniti zdravje in dočakati visoko starost. Oni rabiijo narave edini način

BOLGARSKI KRVNI ČAJ.

izčisti kri;
pomaga črevesju k blagodejnemu delovanju;
želodcu da nove energije;
pomaga k delovanju jeter;
izčisti obisti.

Vsi prevdarni stariši bodo imeli pri roki zavoj čistega želiščnega čaja kot prvo zdravilo za odpravo prehlada in za preprečenje "flu", gripe, pljučnice in drugih nevarnih bolezni.

Naprodaj povsod v lekarnah, ali pa direktno potom zavarovane poštne pošiljatelj; 1 večji družinski zavoj \$1.25, trije zavoji \$3.15, ali 6 zavojov \$5.25. Naslov: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Co., 458 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.